

10. Українське суспільство 1992-2010. Соціологічний моніторинг. / за ред. д. ек. наук В. Воронина, д. соц. наук М. Шулги. – К. : Інститут соціології НАН України, 2010. – 636 с.
11. Korn G. A., Korn T. M. Mathematical handbook – London : McGraw-Hill Book Co., 2005. – 832 p.
12. Morrow J., Jackson A., Disch J., Mood D. Measurement and evaluation in human performance. Champaign : Human Kinetics, 2009. – 472 p.
13. Wood T., Zhu W. Measurement theory and practice in kinesiology. Champaign : Human Kinetics, 2006. – 440 p.

References

1. Zanevskiy I.P. Accuracy of physical health assessment scales. Part 1. Interpolation and extrapolation of the rating scale. Physical activity, health and sports. – 2011. – No. 2. – pp. 8–19.
2. Yeryomenko V.O., Aliluyko A.M., Martynuk O.M., Popina S.Yu. Econometria (econometrics): academic manual for students of part-time study of economic specialties. – Ternopil: Textbooks and manuals, 2012. – 116 p. ISBN 978-966-07-2117-6.
3. Mykhaylov Vol. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vit. V. Optimal indicators of body weight norm of women and men. Modern sociocultural space: coll. of science works X international science and practice Internet Conf. - K., 2013. – pp. 65–73.
4. Mykhaylov Vit. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vol. V. Morphofunctional readiness according to body weight assessment and heart rate of university students. Modern technologies in the field of physical education, sports and valeology: collection of science works of X international Internet of Science and Method. conf. – Kharkiv, 2016: NANGU. – Vol. 10. – P. 196-202.
5. Mykhaylov Vit. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vol. V. Applicability of Regression Equations for Evaluation of the Effectiveness of Physical Education among Students of Higher Education Establishments. Sports Games. – 2019. – No. 4(14). – P. 35–47 doi: 10.15391/si.2019-3.05.
6. Mykhaylov Vit. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vol. V. Accuracy of scales for evaluating results in test exercises according to linear regression equations and according to the levels of physical training of students of higher education institutions. Sports Games. – 2020. – No. 4(18). – pp. 44–59. doi: 10.15391/si.2020-4.05.
7. Mykhaylov Vol. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vit. V. The accuracy of estimation of the optimal body weight of female students according to the regression equation. Coll. of science Ave. "Military education" NUOU named after Ivan Chernyakhovsky, K. – 2022. No. 1 (45). - P. 144-153.
8. Mykhaylov Vol. V., Korostylova Yu.S., Mykhaylov Vit. V. Accuracy of physical fitness assessment of female students of higher educational institutions. Sports games. – 2022. – No. 3(25). – P. 97–113. doi: 10.15391/si.2022-3.09.
9. Workshop on econometrics: teaching manual /O. L. Leshchynskiy, V. V. Ryazantseva, O. O. Yunkova, I. I. Yurtyн. - K.: Personal Publishing House, 2009. – 94 p.
10. Ukrainian society 1992-2010. Sociological monitoring. / under the editorship V. Voronina, M. Shulga. - K.: Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2010. – 636 p.
14. Korn G. A., Korn T. M. Mathematical handbook – London : McGraw-Hill Book Co., 2005. – 832 p.
15. Morrow J., Jackson A., Disch J., Mood D. Measurement and evaluation in human performance. Champaign : Human Kinetics, 2009. – 472 p.
16. Wood T., Zhu W. Measurement theory and practice in kinesiology. Champaign : Human Kinetics, 2006. – 440 p.

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1\(173\).23](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).23)
УДК:796.011.3:378.6:351.741(477)«364»

Нікітенко О. В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Висвітлено напрями вдосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання під час воєнного стану. На підставі анкетування інспекторів з тактики самозахисту та особистої безпеки тренінгових центрів ГУ НП України (n=27), визначено прогалини у фізичній підготовленості правоохоронців зі стажем практичної діяльності до одного року. Встановлено необхідність розроблення єдиного тематичного наповнення навчальної дисципліни для всіх закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку поліцейських; упровадження в освітній процес практичних завдань, які передбачають моделювання ситуацій службової діяльності з комплексним застосуванням поліцейських заходів примусу; посилення ролі загальної фізичної підготовки шляхом виконання різноманітних фізичних вправ перебуваючи в повному екіпуванні. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробленні комплексу вправ, які сприятимуть розвитку професійно-прикладних фізичних якостей правоохоронців.

Ключові слова: воєнний стан; курсант; правоохоронець; спеціальна фізична підготовка; фізична підготовка.

Oleksiy Nikitenko. Updating the content of the special physical training of cadets of higher education institutions with specific training conditions during martial law. It has been established that the official activity of police officers places increased demands on the level of special physical fitness of personnel. It has been established that a graduate of a higher education institution with specific learning conditions must possess not only a complex of knowledge, practical skills and abilities, but also a formed motivation and psychological readiness for the proper performance of official tasks in extreme situations caused by the introduction of martial law.

On the basis of a survey of inspectors on self-defense tactics and personal safety of training centers of the State Government of Ukraine (n=27), gaps in the physical fitness of law enforcement officers with up to one year of practical experience were determined, directions for improving the content of special physical training for cadets of higher education institutions with specific training conditions were considered during martial law, the role of general physical fitness of law enforcement officers is outlined. The need to develop a single thematic content of the educational discipline for all institutions of higher education that train police officers has been established; the introduction of practical tasks into the educational process, which involve modeling situations of official activity with the complex application of police coercive measures. Emphasis is placed on strengthening the role of general physical training through the cadet's performance of various physical exercises while in full equipment.

We see prospects for further research in the development of a set of exercises that will contribute to the development of professional and applied physical qualities of law enforcement officers.

Keywords: martial law; cadet; law enforcement officer; special physical training; physical training.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Службова діяльність поліцейських висуває підвищені вимоги до рівня спеціальної фізичної підготовленості особового складу [7; 8]. Особливої актуальності зазначене набуває в умовах воєнного стану, оскільки під час виконання службових завдань існує постійна можливість виникнення небезпечних ситуацій для життя та здоров'я правоохоронців. Особливо гостро це стосується працівників патрульної поліції та спеціальних підрозділів поліції, адже виконання службових повноважень відбувається в умовах постійного контакту з різними верствами населення, зокрема особами, які можуть належати до ворожих диверсійно-розвідувальних груп тощо. Таким особам притаманні: прихований характер злочинної діяльності, вороже ставлення до представників влади, оскільки їх діяльність здебільшого спрямована на знищення критично важливих об'єктів інфраструктури, порушення роботи або виведення з ладу систем комунікації, дезорганізацію роботи органів місцевого самоврядування, деморалізацію місцевого населення й особового складу військових формувань і правоохоронних органів, наведення засобів ураження на цілі тощо. Під час контакту з такими правопорушниками існує постійна ймовірність збройних зіткнень. Надзвичайна складність забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах воєнного стану вимагає високого рівня професійної підготовленості працівників Національної поліції України.

Підготовка майбутніх правоохоронців, здатних ефективно виконувати службові завдання, зокрема в умовах воєнного стану, відбувається під час навчальних занять зі спеціальної фізичної підготовки, а надалі – завдяки набуттю практичного досвіду та занять у системі службової підготовки поліцейських [2]. Відповідальним етапом підготовки майбутніх правоохоронців є саме початковий етап, оскільки в цей час закладається підґрунтя спеціальної фізичної підготовленості, формується техніка застосування поліцейських заходів примусу (фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї). Ефективність формування у майбутніх правоохоронців зазначених навичок залежить від наявності науково обґрунтованих і практично апробованих методик навчання; рівня фізичної підготовленості курсантів та мотивації до опанування навчального матеріалу [1, с. 31].

Аналіз особливостей службової діяльності правоохоронців у сучасних умовах засвідчує наявність низки проблем у підготовленості правоохоронців, зокрема під час застосування поліцейських заходів примусу [10]. У багатьох випадках, коли правопорушники чинили опір, поліцейські натрапляли на труднощі та не мали змоги ефективно застосувати заходи фізичного впливу. Проблеми також виникали під час затримання правопорушників із застосування спеціальних засобів, вогнепальної зброї. Тобто вміння та навички застосування поліцейських заходів примусу в правоохоронців сформовані недостатньо. В умовах екстремальних ситуацій ефективність їх низька. Необхідність удосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки курсантів в умовах воєнного стану, зокрема розроблення новітніх методик навчання, спрямованих на підготовку майбутніх правоохоронців з достатнім рівнем сформованості вмінь і навичок застосування поліцейських заходів примусу актуалізує обраний напрям наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави констатувати наявність значної кількості наукових праць присвячених вивченню проблем професійної підготовки працівників силового блоку [1–6; 9; 10]. Науковці переконані, що належний рівень сформованості вмінь і навичок застосування поліцейських заходів примусу, сприяє ефективному виконанню службових завдань в сучасних умовах [2].

Згідно з чинними нормативними документами, поліцейським заборонено застосовувати заходи примусу, не передбачені законом, однак, під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу або під час затримання особи, яка вчинила правопорушення або чинить опір поліцейському, правоохоронець має право використати також і підручні засоби. Знімаються обмеження щодо застосування спеціальних засобів щодо осіб, які вчиняють збройну агресію проти України.

У роботі [9, с. 246] дослідник В.М. Синенький зазначає, що під поняття «підручний засіб» можна розуміти певну спеціальну дію, яка дає можливість здійснити що-небудь, досягти чогось. Це є певні доступні елементи навколишнього середовища (предмети, речі, елементи спеціального спорядження, одягу), які за певних обставин працівник поліції може використати для реалізації своїх службових повноважень, за умови відсутності конструктивно призначених для цього спеціальних засобів. Підручні засоби становлять різноманітні засоби впливу на особу, яка вчинила правопорушення, а в деяких окремих випадках – також на транспортні засоби, інші засоби та речі з метою усунення протиправної ситуації.

У контексті вдосконалення спеціальної фізичної підготовки курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання,

інформативним є праці, що спрямовані на вивчення та вдосконалення фізичної підготовки працівників силових структур [6; 8; 9]. Науковці переконані, що невіддільною складовою фізичної підготовленості правоохоронців до здійснення службової діяльності є достатній рівень сформованості спеціальних умінь і навичок у застосуванні поліцейських заходів примусу. Одним із поліцейських заходів, який передуює застосуванню інших заходів примусу, є фізична сила. Застосування фізичної сили залежить від низки чинників, а саме: рівень небезпеки для життя та здоров'я правоохоронця і громадян; навоколишнє середовище й умови, у яких відбувається подія (місцевість, чинники, які перешкоджають застосуванню заходів фізичного впливу, наявність предметів, що зможуть допомогти або перешкодити діям працівника); рівень фізичної підготовленості правоохоронця та сформованість навичок застосування прийомів фізичного впливу; характер правопорушення та його масштаби; мета застосування заходів фізичного примусу (допомога, рятування, попередження чи припинення правопорушення; затримання особи, яка вчинила злочин або яку застали під час учинення злочину тощо).

Метою роботи є визначення напрямів змістового наповнення навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» курсантів закладів вищої освіти МВС в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою визначення напрямів удосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців проведено анкетування інспекторів з тактики самозахисту та особистої безпеки тренінгових центрів ГУ НП України, які проходили підвищення кваліфікації в Національній академії внутрішніх справ (n=27). Анкета містила низку питань і спрямована на визначення прогалин у фізичній підготовленості випускників закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (правоохоронців зі стажем практичної діяльності до одного року); перспективних напрямів оновлення тематичного наповнення навчальної дисципліни; співвідношення питомої ваги двох ключових розділів навчальної дисципліни «Загальна фізична підготовка» і «Тактика самозахисту й особистої безпеки».

Аналіз результатів відповідей на питання «Які проблеми у фізичній підготовленості випускників закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання виникали під час підсумкової перевірки рівня службової підготовленості поліцейських» дають підстави констатувати, що у 44,4 % осіб проблем не виникало; у 29,6 % правоохоронців виникали проблеми з виконанням прийомів фізичного впливу та застосуванням спеціальних засобів (порушення заходів особистої безпеки, послідовності виконання прийому тощо); 25,9 % (переважна більшість поліцейських жіночої статі) мали низький та недостатній рівень загальної фізичної підготовленості, зокрема витривалості.

На питання «З метою ефективнішого долаття труднощів службової діяльності в умовах воєнного стану слід зосереджувати увагу на комплексному розвитку фізичних якостей чи акцентувати на розвитку окремих фізичних якостей?» 85,2 % респондентів дали відповідь, що ефективніше долати труднощі службової діяльності в сучасних умовах допоможе комплексний розвиток фізичних якостей; 14,8 % – вважають достатнім розвивати окремі фізичні якості. При цьому 88,9 % опитаних акцентують на посиленні ролі загальної фізичної підготовки шляхом виконання фізичних вправ (переміщень, долаття природних і штучних перешкод) перебуваючи в повному екіпіруванні, оскільки умови воєнного стану вимагають від правоохоронця значної фізичної витривалості, особливо в випадках напружених пошуково-рятувальних робіт.

На питання «Які фізичні якості першочергово потрібно розвивати майбутнім правоохоронцям під час навчальних занять зі спеціальної фізичної підготовки в сучасних умовах?» відповіді розподілилися таким чином: 66,7 % опитаних акцентували на необхідності першочергового розвитку витривалості; 14,8 % – розвитку силових якостей; 11,1 % – координаційних якостей; 7,4 % – швидкості. За результатами досліджень науковців найбільшу питому вагу під час застосування правоохоронцями прийомів фізичного впливу мають силові якості, меншу – швидкісні, витривалість і координаційні здібності [2, с. 57]. Причиною вияву максимальної фізичної сили в працівника поліції в стислий проміжок часу були дії, пов'язані з переслідуванням правопорушників, їх затриманням і супроводженням [2, с. 120].

З метою визначення специфіки застосування правоохоронцями поліцейських заходів примусу й зокрема ефективних прийомів фізичного впливу, анкета передбачала питання «Яким прийомам фізичного впливу слід приділяти більше уваги під час навчальних занять зі спеціальної фізичної підготовки?». Аналіз результатів опитування засвідчив, що 55,6 % інспекторів вважають, що під час опанування навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка», зокрема розділу тактики самозахисту й особистої безпеки, слід зосереджувати більше уваги на відпрацюванні прийомів, які передбачають взаємодію двох працівників і взаємодопомогу під час нападу з урахуванням особистої безпеки, оскільки затримання особи вимагає злагоджених дій. 29,6 % переконані в необхідності відпрацюванні больових прийомів в умовах максимально наближених до реальних (одяг – однострій з екіпіруванням; ускладнені зовнішні умови: вулиця з недостатнім освітленням, обмежений простір тощо). 14,8 % респондентів переконані, що необхідно більше уваги приділяти прийомам звільнення від захоплень та обхоплень з переходом до затримання.

Задля оновлення навчальної програми зі спеціальної фізичної підготовки анкета передбачала питання: «Ваші пропозиції щодо вдосконалення навчальної програми з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання». 40,7 % респондентів відмітили необхідність розроблення єдиного тематичного наповнення навчальної дисципліни для всіх закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку майбутніх правоохоронців. 37 % обрали інший варіант відповіді (збільшення питомої ваги ситуаційних завдань на випускних курсах, моделювання реальних умов і ситуацій професійної діяльності під час практичних занять; запровадження практичних завдань, які передбачають моделювання ситуацій службової діяльності з комплексним застосуванням поліцейських заходів примусу, з використанням різноманітних підручних засобів, перебуваючи в повному екіпіруванні з переходом до надання невідкладної домедичної допомоги тощо). 22,2 % – поєднання засобів фізичної, вогневої й тактико-спеціальної підготовки на основі вдосконалення міжпредметних зв'язків.

Аналіз результатів анкетування дає підстави констатувати, що після завершення навчання випускник закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинен володіти не лише комплексом знань, практичних умінь і навичок, а й сформованою мотивацією та психологічною готовністю до належного виконання службових обов'язків в екстремальних ситуаціях, зумовлених уведенням воєнного стану. Підготовка майбутніх правоохоронців повинна передбачати опанування

алгоритмів дій в умовах частково порушеної структури управління силами та засобами, відсутності вірогідної інформації про загальну ситуацію на території відповідальності, проблемами зв'язку та комунікації між підрозділами тощо. Правоохоронець повинен володіти інформацією стосовно послідовності дій в умовах автономної службової діяльності та застосовувати увесь доступний підручний арсенал засобів для забезпечення завдань пов'язаних із виконанням покладених на нього повноважень.

Висновки. На підставі проведених досліджень встановлено необхідність удосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців. Напрямами удосконалення визначено: розроблення єдиного тематичного наповнення навчальної дисципліни для всіх закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку поліцейських; упровадження в освітній процес практичних завдань, які передбачають моделювання ситуацій службової діяльності з комплексним застосуванням поліцейських заходів примусу, використанням різноманітних підручних засобів перебуваючи в повному екіпіруванні з переходом до надання невідкладної домедичної допомоги; посилення ролі загальної фізичної підготовки шляхом виконання фізичних вправ (переміщень, долання природних і штучних перешкод) перебуваючи в повному екіпіруванні.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні комплексу вправ, які сприятимуть розвитку професійно-прикладних фізичних якостей правоохоронців, спрямованих на ефективніше виконання службових завдань в умовах воєнного стану.

Література

1. Бондаренко В.В., Нікітенко О.В., Русанівський С.В., Слободянюк П.А. Мотивація до занять фізичною підготовкою здобувачів вищої освіти ЗВО МВС України під час позааудиторної роботи в умовах воєнного стану. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 11 (171). 2023. С. 29–33.

2. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції : зміст і перспективні напрями : монографія. Київ, 2018. 524 с.

3. Бондаренко В. В., Арсененко О. А., Корнійчук Ю.М., Білик В.В., Тихий О. В. Визначення рівня фізичної підготовленості працівників правоохоронних органів в країнах Європи : компаративний аналіз. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2022. Вип. 5 (151) 22. С. 21–25. (Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»).

4. Бондаренко В. В., Решко С.М., Кузенков О.В., Тихий О.В. Рухова активність здобувачів вищої освіти ЗВО МВС України. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 20 (176), 2023. С. 176–182. (Серія: Педагогічні науки).

5. Бондаренко В. В., Худякова Н. Ю., Кринець О.І., Арсененко О. А. Порівняльний аналіз індексу рухової активності та добових енерговитрат курсантів ЗВО МВС України під час різних етапів навчання. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. № 1 (88). 2023. С. 44–50.

6. Бондаренко В., Мартишко А., Худякова Н. Фізичне виховання в закладах вищої освіти МВС України: навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П. 2022. 261 с. URL: <http://surl.li/dhsqj>

7. Дідковський В. А., Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

8. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. / [В. Бондаренко, С. Решко, В. Дідковський та ін.] ; за заг. ред. В. Чернея, Р.Сербина. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П., 2021. 341 с.

9. Синенький В. М. Застосування поліцейськими підручних засобів в стані необхідної оборони або крайньої необхідності в умовах воєнного стану. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Вип. 32/2022. С. 242–248.

10. Bondarenko V., Okhrimenko I., Bilevich N., Rohovenko M., Tsurkan O., Holyk V. (2022). Tendency of dynamics of physical and mental working capacity of law enforcement officers at different stages of their professional activities. *Acta Balneologica*, 4(170), 358-362. doi: 10.36740/ABAL202204115

References

1. Bondarenko, V.V., Nikitenko, O.V., Rusanivskiy, S.V. & Slobodianiuk, P.A. (2023). Motyvatsiia do zaniat fizychnoiu pidhotovkoiu zdobuvachiv vyshchoi osvity ZVO MVS Ukrainy pid chas pozaaudytornoj roboty v umovakh voiennoho stanu [Motivation to engage in physical training of higher education graduates of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during extracurricular work under martial law]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Dragomanova, Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov*, 11 (171), 29–33. [in Ukrainian].

2. Bondarenko, V.V. (2018). *Profesiina pidhotovka pratsivnykiv patrolnoi politzii: zmist i perspektyvni napriamy* [Professional training of patrol police officers: content and promising directions]. Kyiv. [in Ukrainian].

3. Bondarenko, V. V., Arsenenko, O. A., Korniiuchuk, Yu.M., Bilyk, V.V. & Tykhyi, O. V. (2022) Vyznachennia rinvnia fizychnoi pidhotovlenosti pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv v krainakh Yevropy : komparatyvnyi analiz [Determining the level of physical fitness of law enforcement officers in European countries: a comparative analysis]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Dragomanova, Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov*, 5 (151), 21–25. [in Ukrainian].

4. Bondarenko, V. V., Reshko, S.M., Kuzenkov, O.V. & Tykhyi O.V. (2023). Rukhova aktyvnist zdobuvachiv vyshchoi osvity ZVO MVS Ukrainy. [Physical activity of students of higher education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Chernihivskiy kolehium" imeni T. H. Shevchenka. Bulletin of the Chernihiv Collegium National University named after T. G. Shevchenko*. 20 (176). 176–182.

5. Bondarenko, V. V., Khudiakova, N. Yu., Krymets O.I., & Arsenenko, O. A. Porivnialnyi analiz indeksu rukhovoї aktyvnosti ta dobovykh enerhovytrat kursantiv ZVO MVS Ukrainy pid chas riznykh etapiv navchannia [Comparative analysis of the index of motor activity and daily energy expenditure of cadets of the ZVO of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during different stages of training]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti, Education and development of a gifted personality*, 1(88). 37-44 [in Ukrainian].

6. Bondarenko, V., Martyshko, A. & Khudiakova, N. (2022). *Fizychnе vykhovannia v zakladakh vyshchoї osvity MVS Ukrainy [Physical education in institutions of higher education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]*. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav, FOP Kandyba T.P. Retrieved from: <http://surl.li/dhsqn> [in Ukrainian].

7. Didkovskiy, V.A., Bondarenko, V.V., & Kuzenkov, O.V. (2019). *Fizychna pidhotovka pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy [Physical training of employees of the National Police of Ukraine]*. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav; Kandyba T.P. [in Ukrainian].

8. Bondarenko, V., Reshko, S., & Didkovskiy, V. (et al.). (2021). *Spetsialna fizychna pidhotovka [Special physical training]*. V. Cherniei, R. Serbyn (Eds.). Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].

9. Cynenkyi, V. M. (2022). Zastosuvannia politseiskymy pidruchnykh zasobiv v stani neobkhidnoi oborony abo krainoi neobkhidnosti v umovakh voiennoho stanu. [The use of improvised means by the police in a state of necessary defense or of extreme necessity in conditions of martial law.] *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna, Scientific notes of the Lviv University of Business and Law. The series is economical. Legal series*, 32, 242–248. [in Ukrainian].

10. Bondarenko, V., Okhrimenko, I., Bilevich, N., Rohovenko, M., Tsurkan, O., & Holyk, V. (2022). Tendency of dynamics of physical and mental working capacity of law enforcement officers at different stages of their professional activities. *Acta Balneologica*, 4(170), 358-362. doi: 10.36740/ABAL202204115

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1\(173\).24](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.1(173).24)

Омельчук О.В.,

<https://orcid.org/0000-0003-1771-730X>

доцент кафедри здоров'язбережувальної освіти
та фізичної рекреації, кандидат педагогічних наук, доцент

Білик В.Г.

<https://orcid.org/0000-0002-6860-7728>

професор, завідувачка кафедри здоров'язбережувальної освіти
та фізичної рекреації, доктор педагогічних наук, професор

Ігнатенко С.

<https://orcid.org/0000-0001-7717-0444>

доцент кафедри здоров'язбережувальної освіти
та фізичної рекреації, кандидат педагогічних наук, доцент

УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ ОПП «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ФІЗИЧНА РЕКРЕАЦІЯ» У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ»

Автори статті наголошують на тому, що у сучасній період проблема формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів, здатних творчо мислити, моделювати навчально-виховний процес, бути генератором та реалізатором ідей, впроваджувати нові технології в процес навчання та виховання є актуальною. Педагогічна наука веде сьогодні пошуки нових підходів до навчання, які б забезпечували високу теоретичну та практичну підготовку, сприяли орієнтації навчального процесу на особистість, створенню сприятливих умов для досягнення кожним студентом можливого і необхідного для нього рівня знань.

У статті розглядається поняття «професійна компетентність», як інтегративне утворення, що ґрунтується на ключових, загальнопрофесійних і професійних компетентностях і є базовим, системоутворюючим поняттям – система знань, умінь, навичок та особистісних якостей які відповідають змісту професійної діяльності, передбачає: усвідомлення людиною своїх прагнень до діяльності, потреб, інтересів, бажань і ціннісних орієнтацій; мотив діяльності, уявлення про свою соціальну роль; самооцінку особистісних якостей і властивостей як майбутнього фахівця; самооцінка особистісних якостей як майбутнього фахівця; регуляція свого професійного розвитку і визначається як готовність здійснювати освітню діяльність відповідно до конкретних умов.

Вказано, що задля модернізації навчального процесу і для формування професійної компетентності майбутніх фахівців в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова було запропоновано ввести обов'язкову інтегровану навчальну дисципліну «Культура здоров'я особистості», яка є частиною циклу загальної підготовки усіх спеціальностей освітнього рівня бакалавр. Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів, надання їм знань, умінь і навичок відбувається в результаті інтеграції всіх форм навчальної діяльності.

Зазначено, що власний досвід показує, що для формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів спеціальності фізична культура і спорт (здоров'я людини та фізична рекреація) у процесі викладання навчальної